herpy

SKILDPADDER

Home's Hinge-back Tortoise

Kinixys homeana

Kinixys homeana er en lille vestafrikansk landskildpadde med et lavt, kantet skjold og et bevægeligt hængsel bagtil, som kan lukke skjoldet over bagben og hale. Skjoldet er godt 20 cm langt. Arten lever i fugtig skov og sumpet område, er mest aktiv i skumringen og stresser let. Den er kritisk truet i naturen, og der findes kun lidt sikker viden om pasningen.

Familie: Testudinidae Tidligere navn: *Cinixys homeana; Kinixys belliana homeana*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**18-22 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**30-50 år**
Aktiv	**Skumring**
Levevis	**Jordboende**
Biotop	**Regnskov og vådområde**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**160 × 80 × 40 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**28-30 °C**
Temperatur, nat	**22-24 °C**
Luftfugtighed	**70-90 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter, frugt, planter og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**3-7 æg**
Inkubation	**110-115 dage** ved 28-31 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks I**
EU-bilag	**Bilag A**
IUCN	**Kritisk truet (CR)**

CITES liste I og EU-bilag A: arten blev flyttet fra liste II til liste I ved CITES' partskonference (i kraft 5.3.2026). Køb, salg og udstilling kræver som udgangspunkt et EU-certifikat (forordning 338/97 art. 8 og 10), som udstedes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) efter BEK nr. 1588 af 9.12.2024. Kontakt SGAV, før et dyr købes, sælges eller flyttes. Arten står ikke på de danske lister over dyr, som private ikke må holde (BEK nr. 1261 af 17.11.2015 og nr. 686 af 31.5.2023).

Om arten

Kinixys homeana er en lille landskildpadde af slægten *Kinixys*. Voksne dyr er godt 20 cm lange, målt som skjoldlængde (carapax), og hører til de mindre landskildpadder. Ryggen er flad og kantet, ikke jævnt afrundet som hos *Kinixys belliana*. Det femte rygskjold er højt og knudret, og bagved falder skjoldet næsten lodret ned. Bagkanten er kraftigt takket og bøjer let opad. Farven er brungul, ofte med lyse kanter om pladerne, og bugskjoldet er brunt. Hovedet er trekantet og gulligt, og benene er kraftigt skællede. Forskjoldet rager langt frem og dækker hovedet godt.

Ved hængslet i bageste tredjedel af skjoldet kan dyret lukke skjoldet bagtil over bagben og hale. Hos unge dyr mangler hængslet, og skjoldranden er savtakket. Hannens hoved bliver stærkt gult i parringstiden.

Arten blev beskrevet af Thomas Bell i 1827 og er opkaldt efter den engelske læge og naturforsker Everard Home. Den er en egen art, ikke en underart af *K. belliana*, som den tidligere blev regnet for.

Udbredelse og levested

Kinixys homeana lever i Vestafrikas og Centralafrikas tropiske lavland: Liberia, Elfenbenskysten, Ghana, Togo, Benin, Nigeria, Cameroun, Ækvatorialguinea, Den Centralafrikanske Republik og Sydsudan. Forekomsten i det nordlige Den Demokratiske Republik Congo er usikker, og arten findes ikke i Gabon. Typelokaliteten er angivet som Vestafrika uden nærmere sted.

Arten er kritisk truet. Den jages til føde i store dele af udbredelsesområdet, og skovrydning tager levestedet. Det er derfor vigtigt, at dyr i handlen er opdrættet.

> **Oprindelig udbredelse:** Liberia, Elfenbenskysten, Ghana, Togo, Benin, Nigeria, Cameroun, Ækvatorialguinea, Den Centralafrikanske Republik og Sydsudan.

LEVESTED

Arten lever i fugtig tropisk skov i lavlandet, i sumpede områder og langs floder, helst på lysåbne steder i skoven og i fugtigt græsland. Klimaet er varmt og fugtigt med regn det meste af året.

Dyrene er mest aktive tidligt om morgenen og ved skumring og holder sig skjult resten af dagen i løv, under rødder og i fugtig jord. De trækkes mod røde og lyserøde blomster. Arten er altæder: planter, frugt og svampe, men også insekter, snegle og andre småt dyr. Unge dyr æder mest animalsk føde.

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt sikker viden om pasningen af *Kinixys homeana*. Pasningen bygger på levestedet i fugtig skov og på slægten *Kinixys* som helhed; tallene er lånt fra *Kinixys belliana* og *Kinixys erosa*, hvor andet ikke er angivet.

Skildpadder af slægten stresser let og har strenge krav til temperatur, lysniveau og fugtighed. De er desuden svære at håndtere og behandle. Arten er derfor ikke for begyndere, og vildfangne dyr kræver en plan for parasitbehandling fra første dag.

Terrariet skal give gulvareal: 8 gange skjoldlængden i længden og 4 gange i bredden, altså 160 × 80 cm til et dyr på 20 cm, og mindst 40 cm højt. Mindre plads bruges ofte med held, men den almindelige anbefaling er 8 × 4 gange skjoldlængden. Brug et lukket terrarium, så fugtigheden kan holdes. Bunden er 10-15 cm fugtig blanding af tørv, barkmulch og jord, hvor dyret kan grave sig ned. Indret med flere skjul i begge ender, løv og planter, et fugtigt skjul med mos og en stor, lav skål til drikke og badning. Dyret holdes enkeltvis. I Danmark kan det kun komme udendørs på de varmeste sommerdage.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

TEMPERATUR

Om dagen skal der være 28-30 °C i det meste af terrariet, og om natten 22-24 °C. Nattemperaturen er ikke dokumenteret for arten, men passer til et tropisk lavlandsklima. En mild varmelampe over den ene ende giver et lidt varmere sted, men arten søger skygge og lavt lys, så den skal altid kunne trække sig væk fra varmen til en køligere, skyggefuld ende. Styr varmen med en termostat, og mål temperaturen i begge ender.

Arten går ikke i vinterhvile, og en tørtid skal ikke efterlignes.

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Som skovart er *Kinixys homeana* mere fugtkrævende end savannearter som *Kinixys belliana*. Luftfugtigheden skal være 70-90 %, og nyindførte eller udtørrede dyr skal have over 85 %. Forstøv terrariet jævnligt, giv et lunkent bad mindst to gange om ugen, og sørg for en stor, lav skål med rent vand til drikke og badning. Skift vandet dagligt, for der kommer let alger.

Udtørrede dyr kræver lange bade i lunkent vand, kun 15-20 mm dybt, i dæmpet lys. Unger tørrer hurtigt ud og kræver højere fugtighed end voksne.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

LYS OG UVB

K. homeana er mest aktiv i skumringen og stresser i skarpt lys. Belysningen skal være dæmpet, med planter og skjul, hvor dyret kan trække sig ud af lyset. Sollys er det bedste, men i Danmark er et svagt UVB-lys nyttigt: UV-indeks omkring 1,0-2,0 på det lyseste sted (Ferguson-zone 2, et skøn ud fra levestedet). Lyset følger årstiden med omkring 12 timer om dagen. Glas og plexiglas stopper UVB.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

K. homeana er altæder, og unger er næsten udelukkende kødædere. Kosten er cirka halvt plantemateriale og halvt animalsk føde. Planteføden er urter som mælkebøtte og cikorie, blandet salat, squash, kogt sød kartoffel, bløde frugter som banan, guava og vandmelon samt svampe. Den animalske føde er regnorme, snegle, fårekyllinger, melorme og af og til lidt fisk.

Røde og orange frugter tages særlig gerne, og de kan få syge dyr til at æde. Fodr på en flad skål eller sten. Drys et kalk- og vitamintilskud over foderet, og lad en sepiaskal ligge fremme.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten er sky og trækker sig ind i skjoldet eller graver sig ned, når den bliver forstyrret. Den er mest aktiv tidligt om morgenen og sent på dagen og tilbringer meget tid nedgravet i fugtig bund. Hængslet og den smalle åbning mellem ryg- og bugskjold gør dyret svært at håndtere og undersøge. Løft det nedefra med to hænder, og håndtér det så lidt som muligt.

Socialt liv og samhold af flere dyr er ikke dokumenteret for arten, og den holdes enkeltvis. Bland den ikke med andre skildpadder, fordi parasitterne smitter.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannens hoved bliver stærkt gult i parringstiden. Alder og størrelse ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret for arten. Levetiden er heller ikke dokumenteret; 30-50 år i boksen er et skøn lånt fra andre mellemstore landskildpadder.

PARRING

Parringstidspunkt og forløb er ikke dokumenteret for arten. Hos slægten forfølger hannen hunnen og bestiger hende. Giv hunnen mange skjul og mulighed for at komme væk fra hannen, og skil dyrene, hvis hunnen får skader.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger 3-7 æg i en jordhule, som hun lukker omhyggeligt efter lægningen. Æggene er omkring 4 cm lange. Antal kuld om året er ikke dokumenteret. Giv hunnen en kasse med dyb, løs og fugtig jord, hvor hun kan grave rede.

INKUBATION

Rugetiden er omkring 16 uger, altså 110-115 dage. Rugetemperaturen er ikke dokumenteret for arten; 28-31 °C passer til tropiske landskildpadder og er kun et udgangspunkt. Læg æggene i en rugemaskine med fugtig vermiculit, og vend dem ikke.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er næsten udelukkende kødædende, har intet hængsel og en savtakket skjoldrand. De tørrer hurtigt ud og kræver høj luftfugtighed, et fugtigt skjul, varme og dæmpet lys. Giv små snegle, regnorme og insekter dagligt sammen med lidt grønt. Yderligere opdrætsdata er ikke dokumenteret for arten.

Sundhed og typiske fejl

Kinixys homeana stresser let, og nyindførte dyr er ofte afmagrede og udtørrede og har store mængder tarmparasitter, især encellede organismer som flagellater og ciliater, men også orme. Sygdommen viser sig som diarré med slim og undertiden blod, ufordøjet føde i afføringen, manglende appetit, vægttab og sløvhed. Ubehandlet kan parasitterne ødelægge tarmvæggen og give en livstruende blodforgiftning.

- Første skridt er væske: lange bade i lavt, lunkent vand i flere timer ad gangen, i dæmpet lys, ved omkring 28 °C og høj luftfugtighed. Først derefter undersøger dyrlægen afføringsprøver og giver behandling efter fundet.
- Hængslet og den smalle åbning foran gør det svært at give medicin, så behandlingen kræver en dyrlæge med erfaring i

skildpadder.

- Flere af parasitterne smitter andre krybdyr, og nogle også mennesker. Vask hænder, og desinficér skåle og udstyr grundigt.
- Udtørring rammer især unger og dyr, der holdes for tørt.
- Luftvejsinfektion med løbende næse og hvæsende vejrtrækning skyldes oftest kulde eller for tør luft.

Følg et nyt dyr tæt i mindst et år med vejning, kontrol af væskebalancen og afføringsprøver, og hold det i karantæne, før det kommer i nærheden af andre skildpadder. Kontakt en dyrlæge, hvis dyret ikke æder, taber sig eller har løs afføring.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.